

Managementul amenajării spațiului silvic din proximitatea Bucureștiului

Mariana IOVITU¹, Loredana Maria POPESCU²

Abstract: *Evolution of the forestry sector in the last two decades of Romania was influenced mainly by political and economic changes after 1989, restitution of forests and enhancement of the surface process by the European Union. This thesis highlights the main developments in this sector over the past 20 years and linkages with the other sectors that have an impact on its growth, based on analysis of forestry statistics, legislation and institutional changes. Significant changes in the ownership of forests (45% of forests in Romania is not in possession of the state), the reorganization of the sector by separating institutions regulatory, control and management functions and land and Complete privatization helped develop the forestry sector so that resources remained almost unchanged. There have been significant developments in shaping and managing vast areas in the proximity of the capital, with direct influence on socio-economic development of the region.*

Keywords: *management, improvement, Bucharest, forest*

JEL Classification: *Q23, Q56*

1. Introduction

Posibilitatea omului ca după o săptămână încărcată să își recapete puterile și să fie una cu natura a dus la dorința acestuia de a-și asigura vecinătatea cu spațiile verzi. Acest fenomen s-a produs mai ales din cauza sau datorită creșterii continue a numărului de locuitori având ca rezultat evoluția urbanizării, conducând la construirea de locuințe chiar în interiorul pădurii, destabilizând fauna și flora existente în acele oaze verzi. Pe lângă acest aspect, ființele umane au descoperit și potențialul economic oferit de pădure, exploatând la maxim resursele generatoare de viață.

Din păcate, efectele defrișării au avut consecințe nefaste asupra habitatului uman, făcându-l pe om să sufere din cauza calamităților naturale (inundații, dar în special, alunecări de teren)

Societatea a început să conștientizeze cât de importantă este această „perla verde” care oferă viață și au conceput un set de legi care să apere ”aurul verde” cu care am fost înzestrați. Prin crearea unui cadru legislativ special pentru spațiul silvic, atrocitățile pe care pădurea le cunoscuse până atunci s-au diminuat ca frecvență.

Cel mai mare pol urban al României este București, prima atestare a orașului fiind în anul 1459 și devenind capitală a Principatelor Unite în 1859, atunci când Alexandru Ioan Cuza a fost ales și Domn al Țării Românești, înfăptuind astfel Unirea. București și-a păstrat titlatura de capitală a spațiului carpato-danubino-pontic până în prezent.

Articolul prezent aduce în prim-plan problemele cu care se confruntă fondul forestier situat în vecinătatea Bucureștiului din cauza intervenției omului și totodată de a trage un semnal de alarmă locuitorilor capitalei și zonei metropolitane pentru a conștientiza simptomele pădurilor.

¹ Prof.Univ.Dr., ASE BUCHAREST, iovitumariana@yahoo.com

² Academia de Studii Economice din București

2. Spațiul silvic periurban din jurul Bucureștiului

Principalul element de stabilitate în natură îl reprezintă extinderea suprafeței pădurilor și păstrarea fondului forestier în arealul lor natural. Fenomenul schimbărilor climatice poate fi micșorat și chiar oprit prin conservarea suprafețelor actuale ale pădurilor și prin sporirea întinderilor acestora pe suprafețele terenurilor neproductive, care însumează o suprafață destul de mare în prezent. Pădurile administrate de Direcția Silvică Ilfov au un rol ecologic deosebit, un rol primordial privind protecția mediului, dat fiind amplasamentul acestora în imediata apropiere a Capitalei României, ele constituind astfel un adevărat filtru pentru noxele emantate și o adevărată uzină de oxigen pentru aceasta. Direcția Silvică Ilfov dispune de un potențial material și uman care-i permite realizarea corespunzătoare a obiectivelor privind gospodărirea durabilă pe principii ecologice și economice a fondului forestier ce-l deține în administrare.

Suprafața Fondului Forestier în proprietatea statului administrat de Direcția Silvică Ilfov la data de 31.10.2014 este de 19.426 ha, suprafață administrată de trei Ocoale Silvice :

- Ocolul silvic Brănești cu o suprafață de 4.946 ha
- Ocolul silvic Snagov având suprafața de 9.495 ha
- Ocolul silvic București cu 4.985 ha în patrimoniu.

Din totalul de 19.426 ha administrat de Direcția Silvică Ilfov, 18.785 ha aparține de județul Ilfov, 77 de ha în componența județului Ialomița, 190 ha în județul Călărași și 374 ha aparținând municipiului București .

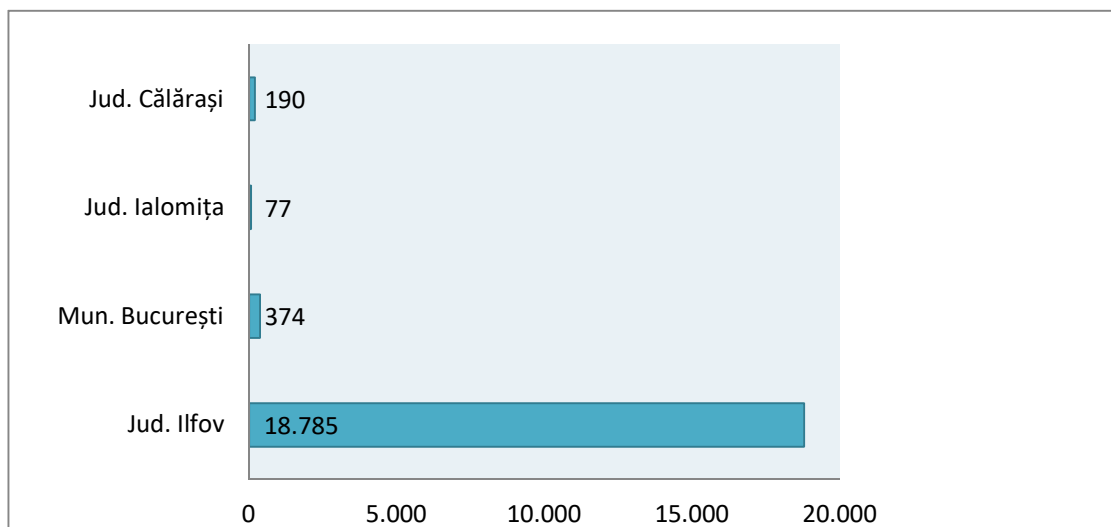

Figura 1- Suprafața aflată în administrarea Direcției Silvice Ilfov
Source : INS

Pe raza suprafeței aflate în subordinea Direcției Silvice Ilfov se află și terenuri proprietate privată în număr de 3.847 ha dintre care 3.499 ha în județul Ilfov, 259 ha în capitală, 83 ha pe raza județului Ialomița și 6 ha pe teritoriul județului Giugiu.

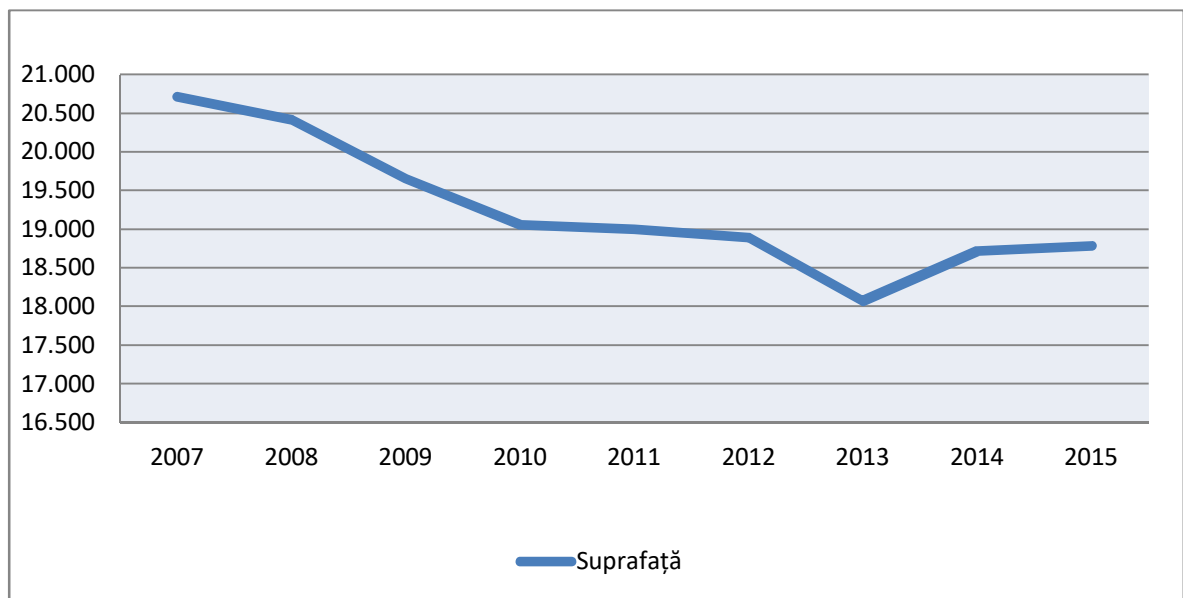

Figura 2.- Evoluția fondului forestier în județul Ilfov între 2007-2015

Source : INS

Conform graficului de mai sus se observă diminuarea constantă a fondului forestier până în anul 2014, în 2013 înregistrându-se cea mai mică valoare. Din 2014 suprafața administrată de Direcția Silvică Ilfov (teren aflat în județul Ilfov) crește, ajungând în prezent la 18.785 în prezent

Tot arealul cuprins în raza județului Ilfov se situează sub media pe țară de 27% privind ponderea pădurilor. Ca urmare, se impune necesitatea împăduririi tuturor terenurilor degradate care nu mai pot fi date în producție, dar și reînființarea perdelelor silvice de protecție a câmpurilor agricole, precum și mărirea suprafeței cu vegetație forestieră care să îndeplinească rolul de “ plămân verde “ al Municipiului București. Cele mai expuse fenomenelor de aridizare și secetei sunt zonele din partea de sud și est a județului. De asemenea în lunca Argeșului, ca urmare a amenajărilor privind Canalul Argeș – Dunăre, excavațiilor și balastierelor instalate, au dus la modificarea registrului hidric, apa freatică scăzând cu 10-20 m, ceea ce a dus la dispariția vegetației din vecinătatea sa, fiind necesare lucrări de reconstrucție ecologică deosebit de dificile.

Pădurile din jurul Bucureștiului sunt dispuse astfel :

În partea de Nord a capitalei se afla Pădurea Băneasa cu o suprafață de 341,54 ha , Afumați, Pădurile Snagovului, Strava – Sindrilița (24,61 ha), Valea Mocanului (444,67 ha), Dascălu – Creța, Socola (163,71 ha), Andronache (18,59 ha), Petrăchioaia (29,01 ha), Creța- Cernichii (155,71 ha), Voanța (77,22 ha), Țiganca (154,88 ha) , Runcu (177,65 ha), Buciumeni (141,78 ha) , Corbeanca (71,60 ha), Petrești, Tufăneni (8,36 ha), Balotești-Căciulați (568,27 ha)

În partea de Est se regăsesc pădurile Cernica (2058,06 ha), Pasărea, Pustnicu (845,15 ha), cu menționarea că în cadrul pădurii Pasărea(1039,9 ha) se afla un țărc de mistreți, suprafața fiind utilizată numai în acest scop, pe când partea de sud este formată de trupurile de pădure Jilava cu o suprafață de 99,90 ha, Cotu Fulli și Măgurele(18,02 ha), Dumbrava Verde (41,89 ha), Copăceni (91,53 ha) , Bartoneasa (231,14 ha)

3. Presiunea antropică asupra pădurilor din jurul capitalei

Expansiunea zonelor rezidențiale reprezintă o problemă tot mai stringentă, acest lucru fiind cauzat în special de creșterea numărului populației.

La o primă vedere expansiunea spațiilor rezidențiale nu ridică nicio problemă, însă atunci când sunt invadate suprafețele fondului forestier apare un dezechilibru care rar mai poate fi reparat. La ora actuală, capitala României este mărginită de cartiere rezidențiale (unele atât de contrastante cu vecinătatea) ce au fost construite pe suprafețele ce aparțineau odată Direcției Silvice Ilfov.

Factorii care au influențat extinderea zonelor de locuit se pot rezuma la un număr de trei, aceștia fiind: factorii socio-economici, tehnologici, instituționali. Cei mai dezvoltați sunt, bineînțeles, cei socio-economici, dimensiunea lui socială fiind descrisă în incipitul capitoului.

Dimensiune economică ai acestor factori aduce în prim plan procesul de globalizare, de uniformizare și tot ce acest fenomen semnifică. Datorită globalizării s-a ajuns la creșterea bunăstării populației, având ca efect direct mobilitatea capitalurilor, permițând pe această cale amplificarea acțiunilor de investiții. Prin intermediul investițiilor au fost create locuri de muncă ce au concentrat un număr din ce în ce mai mare de locuitori în mediul citadin, mediul rural pierzându-și riveranii.

Totodată putem face referire în cadrul acestui aspect și la extinderea Uniunii Europene. Această extindere a înlesnit răspândirea capitalului financiar din Vestul Europei în Europa Centrală și de Est.

Alt factor de natură economică îl reprezintă prețul terenurilor. Este un fapt mai mult decât cunoscut că în România regalistă, marile întinderi de terenuri agricole și păduri aparțineau marilor moșieri. După anul de grație 1989, atunci când regimul comunist a fost eradicat a început anevoiosul drum al foștilor proprietari de a-și recupera aurul verde luat cu forța de către comuniști.

Acest proces al retrocedărilor încă mai este prezent în viețile oamenilor ce și-au pierdut averile, însă cea mai mare parte a terenurilor au fost retrocedate.

Cea de-a doua grupare de factori care au influențat extinderea spațiilor rezidențiale sunt factorii tehnologici. Aceștea se referă în special la progresele ce s-au realizat în domeniul construcțiilor, dar și prin extenso la îmbunătățirea mijloacelor de transport, prin diminuarea timpului efectuat între locul plecării și cel al destinației de pildă sau reducerea costurilor de transport, fie că ne referim la transportul public de călători, fie la mașina proprietate personală. Factorii instituționali sunt ultima categorie de factori care influențează extinderea spațiilor rezidențiale.

Asemenea dezvoltării zonelor rezidențiale, spațiile comerciale care se extind pun de asemenea în pericol mediul înconjurător.

Rata ascendentă a investițiilor străine a dus la extinderea fără precedent a spațiilor comerciale, acest fenomen începând în anul 2000. De 15 ani Bucureștiul este un oraș ce nu doarme, un oraș în care se construiește non-stop, de cele mai multe nerespectându-se normele în vigoare.

București este principalul poll urban al României dar și cel mai mare centru de afaceri și comercial. În prezent pe teritoriul capitale sunt prezente 11 centre comerciale de tip mall și încă pe atât sunt sub formă de proiect, unele chiar în stadiu de construcție.

Unul dintre cele mai căutate mall-uri este Băneasa Shopping City, localizat în nordul capitalei, în imediata apropiere a Pădurii Băneasa, având o suprafață de 450.000 m². Băneasa Mall face parte din Proiectul Băneasa împreună cu parcul de afaceri și cele peste 3.000 de spații locative. Principalul avantaj pe care acest mall îl deține este acela că pe suprafața parcului comercial se află singurul magazin de mobilier IKEA din țara noastră.

Construcția acestui mall a ridicat foarte multe întrebări mai ales pentru că zona de nord a capitalei era mai slab dezvoltată dar și din cauza faptului ca se afla în vecinătatea Pădurii Băneasa.. Odată cu amplasarea acestuia , în zonă au început să se construiască cartiere rezidențiale, unele dintre ele afectând integritatea teritorială a Pădurii dar și a Grădinii Zoologice București, având efecte negative asupra florei și faunei prezente pe acea suprafață.

În prezent Băneasa Shopping City își dispută locul cu proaspătul deschis Mega Mall ce are o suprafață de 230.000 m² fiind dispus pe 4 nivele.

Alt exemplu elocvent poate fi considerat și Fashion House Outlet Centre Militari, aflat în vestul capitalei și depășind suprafața inițială de 28.000 m². Inaugurat în anul 2008, acest centru comercial a dorit să reînvie amintirea vremurilor de mult apuse, atunci când București era Micul Paris.

Tot în zona de nord a capitalei se anunțau deschiderea următoarelor centre comerciale: Victoria City, AFI Golden City și Floreasca City, dar nici până în prezent nu s-a pus piatra de temelie la niciunul dintre ele.

Un al mare spațiu comercial ce trebuia să își deschidă porțile în 2014 este AFI Palace Bucureștii Noi (AFI Golden Palace) . Primul mall din brandul AFI Palace, AFI Palace Cotroceni s-a bucurat de un foarte mare succes, dezvoltatorul acestui brand dorind același lucru și în cazul celui de-al doilea mall, însă acesta nu a mai fost construit.

Planurile din ce în ce mai numeroase în ceea ce privește extinderea spațiilor comerciale pun în pericol mediul înconjurător. Amenință ”plămâni verzi” fie ei din centrul orașului sau din jurul acestuia. Amenință omenirea căci prin această dezvoltare acerbă a parcurilor comerciale ucid spațiile verzi care oferă viață prin oxigenul lor, intoxicându-le cu betoane, agenți poluanți devenind incapabile să mai asigure elixirul vieții, oxigenul .

4. Arii protejate în pădurile periurbane

Pe raza județului Ilfov se găsesc trei medii naturale de o importanță ieșită din comun, dat fiind faptului că le-au fost atribuite statutul de Arii Naturale Protejate, statut desemnat în cadrul Legii 5/2000 și H.G. nr.792/1990

- **Pădurea și Lacul Snagov**

Pădurea Snagov (suprafața totală a pădurii însumând 1470 ha, aria protejată având o suprafață de numai 10 ha) are ca principal scop conservarea și protejarea biodiversității , având în structura ei componente naturale de o mare importanță ecologică.

A fost declarată arie protejată grație existenței a 15 specii de fag (*Fagus sylvatica*) ce în condiții normale nu se dezvoltă la această altitudine, fiind prezentă în zonele deluroase. Înzestrată cu o bogată comoară verde precum tufișuri de alun, soc, lemn câinesc și cătină, dar și falnici stejari, frasini și tei care au fost martorii atâtor întâmplări și au vegheat asupra oamenilor, care și-au întins ramurile adăpostind la umbra lor drumeții vremurilor de mult apuse, Pădurea Snagov își merită pe deplin titulatura de arie protejată. Lacul Snagov se întinde pe o suprafață de aproximativ 100 ha, fiind cunoscut ca principalul lac de agrement de lângă București. Malul lacului este umbrit de Pădurea Snagov redând turiștilor un peisaj impresionant care vrăjește privirea acestora, cât și sufletul. Este un lac rezultat prin bararea cu aluviuni a gurii de vărsare a unui râului Ialomița. Este considerat cel mai adânc lac din Câmpia Română datorită adâncimii maxime de 9 m, suprafața de aproximativ 6 km² și o lungime de 16 km. Lacul Snagov împrejmuește insula pe care se află locașul de cult, Mănăstirea Snagov.

Asemenea Pădurii Snagov, Lacul a fost declarat arie protejată datorită conservării și protejării biodiversității cu care a fost înzestrat de forța divină, specii precum *Sagittaria latifolia*, *Nelumbo nucifera*, *Aldrovanda vesiculosa*, relictul pontocarpatic *Dressena*

polymorpha, Nuphar luteum, copepodul endemic Eudiaptomus gracilis, Urticularia vulgaris, Myriophyllum verticillatum, guvizii endemici Gobius gymnostrachelus și Proterorhynchus sp.

Pe acest teritoriu au fost constatate elemente de habitat și specii de interes comunitar din cadrul Rețelei Natura, rețea europeană ce are ca principal obiectiv protejarea speciilor sălbatice și de asemenea conservarea habitatelor naturale în care acestea trăiesc .

- **Lacul și Pădurea Cernica**

Conform formularului standard Natura 2000 situl Pădurea Cernica, situat la est de București, se află în raza Ocolului Silvic Brănești, Unității de Producție VI Cernica și Unității de Producție V Pustnicu, pădurea din aria protejată cuprinzând următoarele trupuri de pădure: o porțiune din trup Ștrand, trup Nisipiștea, trup Căldăraru, trup Cernica și trup Pasărea (Pustnicu).

Lacul Cernica este ultimul din ciorchinele de lacuri a râului Colentina, inițial fiind amenajat special cu scopul alimentării capitalei cu apă și pentru agrement. Aceasta conservă o zonă naturală, care împreună cu pădurea, ajută la menținerea în stare nealterată a biodiversității, având un impact benefic în special pentru păsări. Deși în momentul de față lacul este concesionat ca bazin piscicol, în lac aflându-se următoarele specii de pește Avatul (*Aspius aspius*), Zvârlugă (*Cobitis taenia*), Boarța (*Rhodeus sericeus amarus*) și Țigănușul (*Umbra krameri*), acest aspect având efecte pozitive asupra păsărilor, fiind administrat în mod corespunzător, martori ai acestor acțiuni fiind chiar plaurii prezenți în această zonă, vegetație plutitoare ce ocrotește păsările, aici ele construindu-și cuiburi. De câțiva ani, coloniile de stârci și cormorani își duc existența , aceștia fiind protejați prin lege.

Pădurea Cernica, asemenea majorității trupurilor de pădure ce împrejmuesc capitala este un rest al Codrilor Vlăsiei, având ca zestre arbori seculari dar și părți componente ale florei și faunei protejate prin lege. Învecinarea Sitului Natura 2000 cu așezările umane nu reprezintă încă un pericol capital, întrucât în prezent nu au fost propuse proiecte privind o viitoare dezvoltare industrială sau expansiunea zonelor rezidențiale, din fericire Pădurea Cernica fiind un caz fericit în care oamenii trăiesc în liniște și pace împreună cu păsările cerului menționându-se numărul acestora de aproximativ 120 de specii de păsări, fiind o odevărată opera arhitecturală, îmbinând pădurea cu mediul acvatic și fermecătoarele pajiști.

- **Zona naturală protejată și situl Natura 2000 Scroviștea**

Zona naturală protejată Scroviștea a fost declarată prin H.G. nr.792/1990. Unele rămășițe de pădure din Codrii Vlăsiei, ce cândva acopereau întreaga suprafață a Câmpiei Române cu pătura lor verde, poartă numele de Pădurea Scroviștea unde codrii seculari își trăiesc povestea de viață pe aproximativ 3.374 ha în ceea ce privește flora și fauna, în Situl Natura 2000 Scroviștea se găsesc specii precum: Stejar (*Quercus robur*), Tilia tomentosa, Carpen (*Carpinus betulus*), Frasin European (*Fraxinus excelsior*), Păducel (*Crataegus monogyna*), Pecetea lui Solomon (*Polygonatum latifolium*), Branchypodium sylvaticum, Alior (*Euphorbia amygdaloides*), Lamiastrum galeobdolon, Rogoz (*Carex pilosa*), Lemn câinesc (*Ligustrum vulgare*), Piperul-lupului (*Asarum europaeum*), Mărgică (*Melica uniflora*), Nufăr alb (*Nymphaea alba*), Ghiocel (*Galanthus nivalis*), Veveriță (*Sciurus vulgaris*), plută-galbenă (*Nuphar luteum*), Brândușa de munte (*Crocus heuffelianus*), Melc de livadă (*Helix pomatia*), Lipitori utilizate în scop medicinal (*Hirudo medicinalis*), Căprioară (*Capreolus capreolus*), Iepure de câmp (*Lepus europaeus*).

5. Conclusion

Pădurea a fost și va fi adăpost pentru noi, oamenii. Încă din cele mai vechi timpuri aceasta a ocrotit poporul român și l-a protejat în fața dușmanilor care au încercat să stăpânească ținutul carpato-pontic-dunărean.

Din păcate omenirea nu a înțeles că viața noastră depinde de trăinicia spațiului silvic. Pădurile din jurul Bucureștiului reprezintă plămânul verde al capitalei care ispitesc bucureștenii la fiecare sfârșit de săptămână.

Prin intermediul acestei lucrări doresc să trag un semnal de alarmă asupra pericolului iminent ce planează asupra umanității. Trebuie să luăm măsuri pentru diminuarea presiunilor care produc disfuncționalități asupra biodiversității.

Este necesar de asemenea acordarea unei atenții sporite asupra legislației silvice în vigoare și modificarea acelor articole care nu sunt în conformitate cu legea fundamentală a țării și totodată înăsprirea pedepselor acordate celor care încalcă prevederile legislative.

References:

1. Bran, F. (2002). *Componenta ecologică a deciziilor de dezvoltare economică: studiu de caz (silvicultură și turism)*. București: Editura ASE.
2. Căndea, M., Cimpoeu, I., & Bran, F. (2006), *Organizarea, amenajarea și dezvoltarea durabilă a spațiului geografic*, Editura Universitară, București
3. Dobrescu, E. M., & Albu, L. L. (2005), *Dezvoltarea durabila in Romania: modele si scenarii pe termen mediu si lung*. Bucuresti: Expert.
4. *Date oficiale Direcția Silvică Ilfov* (2015)
5. *Guvernul României - Departamentul pentru Ape, Păduri și Piscicultură*. (2015). Preluat de pe www.apepaduri.gov.ro
6. Machedon, I. (2005), *Istorie și actualitate în managementul silvic românesc*. București: Editura Economică
7. Manoleli, D. G., & Andrașanu, A. (2002). *Dezvoltarea prevederilor pentru conservarea naturii în România- The development of provisions for environmental conservation in Romania*. București: Institutul European din România.
8. http://www.rosilva.ro/articole/despre_certificare__p_1013.htm
9. Toader, T., & Dumitru, I. (2005). *Romanian forest : national parks and natural parks / Bucuresti Regia Nationala a Padurilor Romsilva*. București: Regia Națională a Pădurilor – ROMSILVA
10. Vișan Sanda, A. A. (2000). *Mediul înconjurător. Poluare și protecție*. București: Editura Economică. Bucuresti